

Thema: Gewoon sterven, palliatieve sedatie en euthanasie [Flyer](#)

Gastspreker: Joke Breugem, huisarts en kaderarts palliatieve zorg

Inleiding

“Wat is **gewoon sterven** anno nu”, begint Joke haar verhaal. We denken vaak aan euthanasie en palliatieve sedatie als we aan sterven denken. Maar gewoon sterven hoort ook bij de laatste levensfase. Joke deelt een [infographic \(praatplaat\)](#) uit met alle informatie rondom sterven. We hebben allemaal beelden bij het ideale sterfbed, thuis, ondergaande zon, familie om ons heen etc. Het is goed eerder over sterven, de plek, je wensen etc. na te denken dan als het zover is. In de zorg noemen we dat proactieve planning. Als je weet wat je wilt kan de zorg daar rekening mee houden. We willen het stervensproces zo goed mogelijk laten verlopen en als het zwaar wordt kunnen we helpen. In de infographic gaat het over de laatste 48 uur.

Bij **palliatieve sedatie** versnel je het proces niet, je brengt iemand in slaap. Iemand kan er om vragen, de dokter beslist of het gebeurt. Je eet en drinkt niet meer, het lijf moet al stervende zijn. We schatten in dat het proces korter dan 2 weken duurt. Het doel van sedatie is iemand comfortabel maken, klachten worden behandeld en verlicht. Het hoort bij normaal medisch handelen. In de regio Apeldoorn gaat de slaapmedicatie, Midazolam, via een pompje en de dosering gaat via een strak protocol. Voor degene die ziek is, is palliatieve sedatie vaak fijn, voor de mensen erom heen kan het zwaar zijn. Bv. als iemand gaat reutelen. Degene die ziek is krijgt een katheter en het is belangrijk de mond te bevochtigen en de lippen in te vetten. Verder is rust in de kamer belangrijk zodat iemand de ruimte krijgt om te sterven.

[VPTZ \(vrijwillige palliatieve terminale zorg\)](#) biedt ook mogelijkheden om dit proces thuis te doen. Zij bieden hulp, naast de huisarts, thuiszorg en de mantelzorg. Als er veel zorg nodig is en er weinig mantelzorg is, kunnen mensen niet thuisblijven bv. als iemand diarree heeft.

Soms als euthanasie niet wordt gehonoreerd kiezen mensen voor versterven, stoppen met eten en drinken. Bv. als iemand van 85+ klaar is met het leven. Als iemand jong is en wil versterven dan zal het lichaam protesteren. Bij versterven kan in de laatste 2 weken van het leven ook palliatieve sedatie ingezet worden. “Hoe lang kan iemand zonder eten en drinken?”, vraagt iemand in de zaal. Dit is 2 weken.

Euthanasie

Het begrip euthanasie komt van het Griekse woord Euthanatos wat “goede of edele dood” betekent. Euthanasie is opzettelijk levensbeëindigend handelen door een arts op verzoek van de patiënt. Euthanasie valt niet onder normaal medisch handelen maar valt onder het strafrecht. De voorwaarde om euthanasie toe te passen is dat er sprake moet zijn van een onbehandelbare ziekte en van ondraaglijk lijden.

Euthanasie is geen recht, het is een wens! De arts in eerste instantie kijken of het lijden op een andere manier verzacht kan worden. Er moet een euthanasieverklaring ingevuld worden en de wens moet bij voorkeur het liefst regelmatig met de huisarts geëvalueerd worden. Degene die de wens heeft moet zelf zijn wens kenbaar maken. Als iemand in een depressie zit kan er geen euthanasie plaatsvinden omdat de persoon weer beter kan worden. Euthanasie is moeilijk bij mensen met dementie. Het komt soms wel voor bij mensen met een lichte vorm van dementie heeft omdat diegene lijdt aan het lijden omdat iemand weet wat hem of haar te wachten staat.

Als de huisarts ermee instemt komt er een **SCEN arts** en om het verhaal te horen. Deze maakt een verslag en de huisarts wordt hiervan op de hoogte gebracht. Er zijn een aantal dagen nodig om het daadwerkelijk te regelen als de SCEN arts heeft ingestemd.

Naast **slaapmedicatie wordt er pijnstilling gebruikt** en een middel dat ervoor zorgt dat het hart stopt. De GGD arts zal nadien schouwen. De schouwarts belt de officier van justitie en daarna wordt het lichaam vrijgegeven. Het is een strafbaar feit maar er komt geen politie. Het kan zijn dat er nadien extra vragen komen ter verantwoording.

Een andere mogelijkheid is een drankje, dit noemen we hulp bij zelfdoding. De procedure is hetzelfde als bij euthanasie. Nadeel is dat het drankje heel vies is en het lang kan duren voordat iemand overlijdt.

Auteur: Hetty van der Veen